

strukturen i øvrigt samt udviklingen af uddannelsesordninger i andre europæiske lande.

Voksenuddannelse har på internationalt plan været diskuteret siden 2. verdenskrig. Den første UNESCO-konference om uddannelse blev holdt i 1949. Formålet med denne konference var gennem voksenuddannelse at fremme fredelig sameksistens, social retfærdighed og udvikling af menneskeligt fællesskab. Ved de efterfølgende konferencer i 1960 og 1972 blev begreberne »voksenuddannelse« og »livslang uddannelse« fastlagt som fællesprincipper for undervisning af voksne i medlemslandene.

Inden for OECD blev begrebet voksenuddannelse fra ca. 1970 knyttet til overvejelser om uddannelsessektorens ressourcemæssige fordelinger i de højt industrialiserede lande.

Med ILOs konvention 140 og Recommendation 148 om betalt frihed til uddannelse (Paid Educational Leave) fra 1974 blev voksenuddannelse sat i forhold til arbejdsmarkedspolitiske spørgsmål. Bredde i uddannelsesstilbuddene blev sikret, idet betalt frihed til uddannelse skal fremmes med henblik på

- 1) oplæring på ethvert niveau,
- 2) almen, social eller samfundsrettet uddannelse,
- 3) uddannelse i fagforeningsvirksomhed.

Princippet om deltagergodtgørelse blev vedtaget.

I Sverige gennemførte den daværende socialdemokratiske regering i 1975 en voksenuddannelsesreform, efter hvilken deltagere kunne gennemføre forskellige former for kompetencegivende uddannelser, folkeoplysning og voksenundervisning af mere almen og social art med en økonomisk støtte.

Det foreliggende lovforslag om betalt frihed til uddannelse bygger i stor udstrækning på ILO-konventionen om betalt frihed til uddannelse samt de erfaringer, der er indhentet fra Sverige i de 9 år, reformen har eksisteret.

Uddannelsesskævheder og konsekvenser heraf

I vort samfund er der fortsat voldsomme uddannelsesskævheder. 800.000 lønmodtagere har således under 8 års skolegang, mens tilegnelse af f.eks. en akademisk grad ofte forudsætter omkring 20 års undervisning. Ifølge lavindkomstkommissionen er der op imod 1 million voksne, som ikke har fået en erhvervsuddannelse efter folkeskolen.

De korttidsuddannede hører til de grupper, der betaler for andres uddannelse, uden at de selv i nævneværdig grad har kunnet anvende uddannel-

sessystemet. De er ikke hidtil blevet tilgodeset tilstrækkeligt i uddannelsespolitikken, hvor ressourcerne først og fremmest er brugt til den opvoksede generation og til længerevarende kompetencegivende uddannelser. Men både for den enkelte og for samfundet som helhed er det vigtigt, at der gives reelle muligheder for at påvirke et samfund under konstant og dynamisk forandring.

Der må i relation til betalt frihed til uddannelse gøres en speciel indsats for de hjemmearbejdende kvinder. Dels har kvinder gennemgående en dårligere uddannelse end mænd, dels taber de hurtigt deres erhvervskompetence, hvis de i nogle år foretrækker at være hjemmegående. Denne erhvervskompetence må holdes ved lige – ikke blot for kvindernes skyld, men også for samfundets. Fremtidens samfund med de hyppige omskiftelser vil i ganske særlig grad gøre det nødvendigt, at de hjemmegående kvinder får lejlighed til med mellemrum at forbedre deres almene kundskaber.

Dette siger noget om nødvendigheden af mere uddannelse, og det understreger derfor stærkt behovet for en reform om betalt frihed til uddannelse og om ret til frihed til uddannelse. Det understreges også af arbejdstagernes repræsentanter i lavindkomstkommissionen, hvor det i betænkningen nævnes, at betalt frihed til uddannelse er et væsentligt element i en voksenuddannelsesreform, som skal skabe bedre muligheder både for dem, der for tiden ikke er på arbejdsmarkedet, for dem, der har fået den dårligste uddannelse, og for de kvinder, der ønsker en genplacering på arbejdsmarkedet.

Formålet med BFU

Det centrale mål med forslaget er at gøre uddannelseskløften mindre for derved at øge demokratiseringen i samfundet og borgernes ligestilling.

Betalt frihed til uddannelse skal medvirke til at højne den voksne befolknings almene og erhvervs-mæssige kvalificering til gavn for såvel den enkelte som samfundet.

Desuden skal reformen medvirke til at udjævne de fordelingspolitiske forskelle, der bl.a. er opstået som følge af den ujævne fordeling af uddannelsesressourcer.

Forslaget skal samtidig give arbejdstagere bedre muligheder for at forstå og præge deres egen situation, f.eks. på arbejdspladsen, og det skal forbedre arbejdstagernes muligheder for at forholde sig kritisk til den daglige informationsmængde.